

Avdelning: Stab/Administration
Handläggare: John Areschoug
Telefon: 0850828994
Fax: 0850828808
E-post: john.areschoug@miljo.stockholm.se

MHN 2006-04-11 p 5

Revidering av taxan för Miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhet enligt livsmedelslagen och djurskyddslagen

Förslag till beslut

1. Godkänna förslaget till timtaxa om 800 kr för livsmedelskontrollen och djurskyddskontrollen enligt föreliggande tjänsteutlåtande.
2. Överlämna förslaget till kommunstyrelsen för fastställelse av kommunfullmäktige att snarast börja gälla.

Carl Lennart Åstedt

Henrik Sandberg

Sammanfattning

Miljöförvaltningen föreslår förändrad taxa för miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhet enligt livsmedelslagen och enligt djurskyddslagen.

Översynen av taxorna är nödvändig med anledning av ny lagstiftning. Från och med januari 2006 har fyra nya EG-förordningar om kontroll och hygien trätt i kraft. Under 2006 finns övergångsbestämmelser för avgiftsuttag. Bestämmelserna utgår från den enskilda kommunens timtaxa för livsmedelskontroll. För livsmedelskontrollen finns idag en timtaxa som fastställdes av Kommunfullmäktige år 1999. På grund av de nya reglerna behöver timtaxan ses över.

Anpassning av svensk lagstiftning bl.a. avseende avgifter, föreligger som lagrådsremiss och föreslås träda i kraft den 1 juli 2006 med avsikt att kunna tillämpas från 1 januari 2007. Även dessa baseras på timtaxa. För kontrollmyndigheterna får timtaxan stor betydelse eftersom hela avgiftssättningen knyts till denna.

Sammanfattningsvis innebär förändringarna i lagstiftningen möjlighet för kommunerna att fatta lokala beslut om avgifter som direkt motsvarar faktisk kostnad för nedlagt arbete. Dessutom kommer kommunerna inte längre att behöva betala 15 procent av avgifterna till Livsmedelsverket.

De ekonomiska konsekvenserna för nämnden med anledning av förändringen av timtaxan för livsmedelskontrollen kan endast delvis beräknas, eftersom det idag inte är klart hur de årliga kontrollavgifterna kommer att utformas. Däremot står det klart att intäkterna från dessa kommer att öka eftersom lagstiftningen förutsätter självkostnadstäckning och antalet verksamhetsutövare som ska betala avgifter, kommer att öka. Ökade intäkter för provning avseende godkännande och registrering av befintliga och nytillkommande verksamhetsutövare, beräknas uppgå till ca. 4,5 mnkr fördelat under perioden 2006 – 2009. Därtill kommer ökade årliga intäkter om ca. 0,5 – 1,0 mnkr för omgodkännande vid ägarbyten. De ökade intäkterna är en direkt följd av motsvarande ökade kostnader för nämnden.

I verksamhetsprogrammet kommer ekonomiska konsekvenser med anledning av taxejusteringarna att inarbetas tillsammans med andra beräknade förändringar av kostnader och intäkter. Som redovisats i underlag till budget för 2007 ser nämnden ett resursbehov kopplat till kvarstående behov och nämnda EU-krav motsvarande 25-30 personer.

Bakgrund

Från och med januari 2006 har fyra nya EG-förordningar om kontroll och hygien trätt i kraft. Två av förordningarna riktar sig till företagen; förordning (EG) nr 852/2004 om livsmedelshygien och förordning (EG) nr 853/2004 om fastställande av särskilda hygienregler för livsmedel av animaliskt ursprung. De två andra förordningarna riktar sig till kontrollmyndigheterna; förordning (EG) nr 882/2004 om offentlig kontroll samt förordning (EG) nr 854/2004 om offentlig kontroll av produkter av animaliskt ursprung.

Förändringar i svensk lagstiftning 2007 till följd av EG-förordningar

Arbete pågår med anpassning av svensk lagstiftning till följd av EG-förordningar som bl.a. reglerar livsmedels- och fodersäkerhet, livsmedels- och foderhygien samt offentlig kontroll av livsmedel, foder och djurskydd. De svenska anpassningarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2006 med avsikt att kunna tillämpas från 1 januari 2007.

Ett av de områden som ingår i den föreslagna regleringen är finansiering av kontrollen av livsmedel, djurskydd, foder och animaliska biprodukter.

Grundprincipen är att kontrollen genom avgifter ska täcka myndighetens faktiska kostnader. För kontrollmyndigheterna får därför timtaxan stor betydelse eftersom hela avgiftssättningen knyts till denna. Tidigare har Livsmedelsverket i föreskrifter bestämt hur olika verksamheter ska placeras i avgiftsklasser samt hur stort avgiftsuttaget skulle vara. I den kommande lagstiftningen ska faktisk kostnad för en timmes arbete i den enskilda kommunen ligga till grund för vad ett företag ska betala i kontrollavgift.

Med anledning av den nya lagstiftningen är det viktigt att justera timtaxan för livsmedelskontroll som år 1999 fastställdes för Miljö- och hälsoskyddsnämnden. Översynen av taxan bör även omfatta tillsyn enligt djurskyddslagen eftersom den baseras på samma kostnader som livsmedelskontrollen. Den nuvarande taxan för verksamhet enligt djurskyddslagen och djurskyddsförordningen gäller från och med 1 april 2004.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden vill i detta ärende både föreslå en ny timtaxa och redogöra för hur den kommer att användas och påverka avgiftssättningen.

Årlig avgift

För kontrollmyndigheterna medför förändringen i lagstiftningen att en fast årlig avgift som motsvarar kostnad för kontrollen ska tas ut från foderföretagare, djurhållare och livsmedelsföretag. Myndigheternas kontroller ska grundas på schabloner för kontrollbehovet fastställda av respektive statliga myndigheter utifrån verksamheternas omfattning och risk. Kommunerna i sin tur föreslås fastställa timtaxor som baseras på principen för full kostnadstäckning. Verksamhetsutövarnas årliga avgifter kommer alltså att bestämmas av kontrollbehovet och timtaxan. De nya avgifterna föreslås börja tillämpas den 1 januari 2007 för livsmedels- och foderföretag.

Grundprincipen i förslaget om avgifter för livsmedelskontrollen är full kostnadstäckning. Den årliga avgiften ska baseras på kontrollbehovet i tid och frekvens ur ett riskperspektiv för varje verksamhet. Livsmedelsverket kommer att fastställa normer för riskklassificering. Denna kommer att utgå från en modul för riskklassificering som används för en första generell klassificering och därefter vid väsentliga förändringar i företagets verksamheter. Därutöver tillkommer en erfarenhetsmodul som gör det möjligt att bestämma kontrollfrekvensen för det enskilda företaget utifrån kontrollmyndighetens systemtillsyn där bl.a. företagets egenkontroll bedöms. Genom indelning i riskklass och på basis av inplacering i erfarenhetsmodul föreslås en schablon ange kontrollfrekvens för verksamheten. Kontrollfrekvens och timtaxa ligger sedan till grund för det beslut (verkställighetsbeslut) om årlig kontrollavgift som fattas för varje enskild verksamhet.

Avgift för godkännande och registrering samt "återbesök"

Genom ikraftträdande av EG-förordningar gäller följande från 1 januari 2006:

- Samtliga livsmedelsanläggningar ska prövas avseende godkännande eller registrering efter inlämnad ansökan. Här omfattas förutom redan befintliga anläggningar som ska omprövas enligt den nya lagstiftningen, även ett antal anläggningar som tidigare inte omfattats av kontroll enligt livsmedelslagstiftningen.
- Hela verksamheten ska godkännas till skillnad mot tidigare, då godkännandet endast avsåg lokalen.
- För ett godkännande krävs en fungerande och ändamålsenlig egenkontroll som garanterar säkra livsmedel och att lokaler och utrustning uppfyller ställda krav.

Nedan redogörs i huvuddrag för de viktigare regler som är att vänta i svensk lagstiftning avseende avgifter till följd av anpassning till EG-förordningarna:

- För ansökan utgår en prövningsavgift som ska betalas även om ansökan avslås.
- Avgiften för godkännande föreslås motsvara en årlig avgift medan godkännandavgift vid ägarbyte föreslås bli en halv årsavgift. För verksamheter som bedrevs i godkända lokaler före den 1 januari 2006 ska avgift motsvarande faktisk kostnad tas ut men den får högst uppgå till en årlig kontrollavgift (övergångsbestämmelse år 2006).
- För registrering föreslås en avgift motsvarande kostnaden för en timmes arbete.
- Förnyade besök vid en anläggning utöver den fastställda grundtillsynen och uppföljning av prov som lett till anmärkning, föreslås debiteras med faktisk kostnad enligt timtaxa.

Förvaltningens synpunkter

Ny timtaxa för livsmedelskontrollen och ekonomiska konsekvenser

I detta ärende föreslås att en timtaxa om 800 kr/timme beslutas för Miljö- och hälsoskyddsnämnden för verksamhet inom livsmedelskontrollen och inom djurskyddskontrollen. Miljöförvaltningen kommer därmed att tillämpa en enhetlig timtaxa inom tillsynen enligt livsmedelslagen, miljöbalken och djurskyddslagen. Timtaxan är satt utifrån en debiterbar tid om 1000 timmar per årsarbetskraft vilket följer Kommunförbundets underlag för beräkning av handläggningskostnad per timme.

Timtaxan kommer att tillämpas av Miljöförvaltningen i verkställighetsbeslut inom hela sin avgiftssättning inom livsmedelskontrollen samt inom djurskyddet.

Nämnden ser idag nedanstående ekonomiska konsekvenser av förändringarna inom livsmedelsområdet och timtaxan:

Dagens ca. 5 300 befintliga verksamhetsutövare inom livsmedelsområdet ska omprövas för godkännande respektive registrering. Av dessa bedöms 2 500 kräva omgodkännande, resterande 2 800 registreras. Detta uppskattas ge nämnden en tillkommande intäkt om totalt 2,5 mnkr fördelat under perioden 2006-2009.

Av ca. 2 000 nytillkommande verksamhetsutövare bedöms godkännande krävas för ca. 350 medan resterande 1 650 kräver registrering. Detta uppskattas ge en tillkommande intäkt om 2,0 mnkr under tidsperioden 2006-2007. Tidigare har besluten om nygodkännande begränsats till strax under 1,0 mnkr per år.

Omgodkännande kommer också att krävas vid ägarbyten. Utifrån dagens ca. 1 200 ägarbyten/år uppskattas en årlig intäkt om 0,5-1,0 mnkr.

De ekonomiska konsekvenserna av förändringarna av avgiftssättningen inom den årliga kontrollverksamheten kan för närvarande inte beräknas mer noggrant men intäkterna förväntas bli högre än idag. Detta beror på att kontrollerna kommer att omfatta fler verksamhetsutövare eftersom nya kategorier tillkommer. Dessutom förutsätter avgiftssystemet full självkostnadstäckning. Det är idag inte klart huruvida de årliga kontrollerna endast ska omfatta verksamheter för vilka godkännande krävs eller om också verksamheter som kräver registrering ska omfattas.

Sammantaget bedöms intäkterna inom livsmedelskontrollen öka. Trots att den nya lagstiftningen stödjer full avgiftstäckning är detta inte realistiskt att förvänta sig för hela livsmedelskontrollen eftersom det fortfarande kommer att finnas serviceinslag som inte kan finansieras genom avgifter. Erfarenheterna från införandet av miljöbalken visar att det krävs försiktighet vid bedömning av intäktsfinansieringsgraden.

Ekonomiska konsekvenser för livsmedelsföretagare

Godkännande och registrering av nya objekt

EG-förordningarna täcker hela livsmedelskedjan vilket medför att alla företag som bedriver någon av de verksamheter som hänger samman med alla stadier i hela livsmedelskedjan ska godkännas eller registreras för att omfattas av myndigheternas kontroll. Antalet nytillkommande kategorier av verksamhetsutövare som kommer att få högre kostnader pga. avgifter för registrering eller godkännande uppgår till ca. 2 000, varav 350 bedöms behöva godkännande. Verksamheter som kräver godkännande kommer liksom tidigare att behöva betala en årlig kontrollavgift, vilken börjar utgå året efter godkännandet. Det är idag oklart om

också verksamheter som endast kräver registrering kommer att behöva betala en årlig kontrollavgift.

Exempel på nya kategorier av verksamhetsutövare är:

- Hemtjänst.
- Dagbarnvårdare.
- Företag som transporterar livsmedel.
- Matmäklare som t.ex. importörer och andra som inte fysiskt hanterar livsmedel.

Befintliga verksamhetsutövare

Ca. 5 300 befintliga verksamhetsutövare kommer att behöva omprövas. Av dessa ska uppskattningsvis 2 500 omgodkännas. Resterande verksamhetsutövare med mindre riskfylld hantering, ska föras över till registrering. Avgifter för godkännande kommer genom övergångsbestämmelser att tas ut med faktisk kostnad, dock högst motsvarande en årlig kontrollavgift.

Ägarbyte

En nyhet är att nytt godkännande krävs vid ägarbyten. Antalet ägarbyten är ca. 1 200 per år varav ca. 500 avser godkända verksamheter.

Årliga kontrollavgifter

Årliga kontrollavgifter kommer liksom idag att utgå för samtliga verksamhetsutövare där godkännande krävs. Det är idag osäkert om kontrollavgifter kommer att utgå också för verksamheter som endast kräver registrering. Kontrollavgifter utgår året efter godkännandet. Avgiftssystemet som helhet liksom kontrollavgifterna bygger på principen om full självkostnadstäckning såsom beskrivits ovan.

För verksamhetsutövare som hittills inte behövt betala kontrollavgifter, kommer detta att medföra ökade kostnader. För verksamhetsutövare som redan idag betalar kontrollavgifter och även ska betala sådana framgent, kommer dessa i viss mån att ändras till följd av den nya modellen för avgiftssättning. Avgifternas storlek är såsom ovan beskrivits en funktion av kontrollbehovet och timtaxan. Verksamhetsutövare med väl fungerande egenkontroll kommer att få en lägre avgift jämfört med den som av kontrollmyndigheten bedöms ha brister i verksamheten.

Eftersom modellen för riskklassificering ännu inte är färdigställd, är kontrollfrekvenserna inte heller kända. Grundprincipen är att avgiften ska avspegla det faktiska kontrollbehovet för varje företag utifrån ett riskperspektiv. För enskilda företag har regeringen i lagrådsremiss den 19 januari 2006, bedömt att principen om full kostnadstäckning kommer att innebära avgiftshöjningar och därmed ökade kostnader för verksamhetsutövarna. Med tanke på avgifternas nivå i relation till företagets storlek, bedöms dock att kostnadsökningen i absoluta tal inte har någon särskilt kännbar effekt.

Som exempel på nuvarande avgifter kan nämnas:

- Detaljhandel utan beredning 1 800 kr per år.
- Restaurang 2 100 kr (färre än 4 årsarbetskrafter) respektive 10 800 kronor (fler än 30 årsarbetskrafter).
- Tillverkande företag 2 100 kr (vid omsättning mindre än 4,0 mnkr/år) respektive 43 200 kronor (vid omsättning större än 150 mkr/år).

Av de ovan beskrivna konsekvenserna, som innebär att hela livsmedelskedjan berörs av den nya lagstiftningen, följer att fler livsmedelsföretagare ska kontrolleras och därmed också betala avgift till kontrollmyndigheten. Av förslag till ny avgiftsförordning, framgår att den livsmedelsföretagare som behöver flera kontrollbesök också ska betala avgift för den utökade kontrollen. Samtidigt gynnas den livsmedelsföretagare ekonomiskt som har väl fungerande egenkontroll, vilket kan resultera i att inga extra kontrollbesök behövs. Samma principer föreslås gälla för sk. Smileys, dvs. livsmedelsföretagaren ska betala för de extra kontrollbesök som efterfrågas om det första inte resulterar i den förväntade ”glada” symbolen.

Djurskydd

För djurskyddskontrollen föreslås samma taxekonstruktion som för livsmedelskontrollen. En riskbaserad årlig kontrollavgift baserad på timtaxa och principen om full kostnadstäckning är grunden för myndighetens intäkter. Schablon för kontrollfrekvens fastställs av Djurskyddsmyndigheten och ligger till grund för årlig kontrollavgift. Även inom detta område kan ett antal nya objekt komma att beröras av det nya systemet.

För Stockholms del är en betydande del av djurskyddsarbetet relaterat till anmälningsärenden. Detta medför att andelen icke debiterbar tid är omfattande. Därför kommer också framgent en förhållandevis stor del av djurskyddskontrollen att behöva finansieras genom anslag.

Slut